

ЗАХОДИ НЕТАРИФНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ПРИ ПЕРЕМІЩЕННІ ТОВАРІВ ФІЗИЧНИМИ ОСОБАМИ ЧЕРЕЗ МИТНИЙ КОРДОН УКРАЇНИ: ПІДХОДИ ДО КЛАСИФІКАЦІЇ

MEASURES OF NON-TARIFF REGULATION DURING THE MOVEMENT OF GOODS BY INDIVIDUALS ACROSS THE CUSTOMS BORDER OF UKRAINE: APPROACHES TO CLASSIFICATION

Німа А.О., аспірантка кафедри адміністративного права
та адміністративної діяльності

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Статтю присвячено розкриттю теоретичних та практичних проблем застосування заходів нетарифного регулювання при переміщенні товарів фізичними особами через митний кордон України, окремим аспектам їх митно-правового регулювання. Констатовано, що заходи нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності на законодавчому рівні визначені як не пов'язані із застосуванням мита до товарів, що переміщуються через митний кордон України, встановлені відповідно до закону заборони та/або обмеження, спрямовані на захист внутрішнього ринку, громадського порядку та безпеки, суспільної моралі, на охорону здоров'я та життя людей і тварин, охорону навколишнього природного середовища, захист прав споживачів товарів, що ввозяться в Україну, а також на охорону національної культурної та історичної спадщини. Запропоновано всі заходи нетарифного регулювання при переміщенні товарів фізичними особами через митний кордон України поділити на дві групи: економічні та адміністративні, серед яких переважають адміністративні. Встановлено, що до основних заходів нетарифного регулювання при переміщенні товарів фізичними особами через митний кордон необхідно віднести: заходи офіційного контролю; кількісні обмеження до товару, що дозволено ввозити чи вивозити фізичній особі; якісні обмеження й вартісні обмеження до товару, що дозволено ввозити чи вивозити фізичній особі на митну територію держави; вимоги до отримання дозволів державних органів для окремих видів товарів, які фізична особа переміщує через митний кордон; вимоги до державної реєстрації товару як під час ввезення, так і після його ввезення фізичною особою на митну територію країни; вимоги до упаковки окремих категорій товарів. Зроблено висновок, що в залежності від напрямку переміщення товарів фізичними особами через митний кордон, застосування заходів нетарифного регулювання можна поділити на такі групи: при (1) ввезенні товарів фізичними особами; (2) при вивезенні товарів фізичними особами; (3) при транзиті товарів фізичними особами. Розкрито підстави адміністративної відповідальності при порушенні митних правил при переміщенні товарів, щодо яких встановлені обмеження та заборони.

Ключові слова: фізичні особи, заходи нетарифного регулювання, заборони, обмеження, митне оформлення, митні процедури, митний контроль, переміщення товарів через митний кордон, митно-правове регулювання.

The article is devoted to the disclosure of theoretical and practical problems of the application of non-tariff regulation measures during the movement of goods by individuals across the customs border of Ukraine, to certain aspects of their customs and legal regulation. It was established that measures of non-tariff regulation of foreign economic activity at the legislative level are defined as not related to the application of customs duties to goods moving across the customs border of Ukraine, established in accordance with the law of prohibitions and/or restrictions aimed at protecting the domestic market, public order and security, public morality, for the protection of health and life of people and animals, protection of the natural environment, protection of the rights of consumers of goods imported into Ukraine, as well as for the protection of the national cultural and historical heritage. It is proposed to divide all measures of non-tariff regulation during the movement of goods by individuals across the customs border of Ukraine into two groups: economic and administrative, among which administrative ones prevail. It was established that the main measures of non-tariff regulation in the movement of goods by individuals across the customs border should include: measures of official control; quantitative restrictions on goods that are allowed to be imported or exported by a natural person; quality restrictions and value restrictions for goods that are allowed to be imported or exported by an individual to the customs territory of the state; requirements for obtaining permits from state authorities for certain types of goods that an individual moves across the customs border; requirements for state registration of goods both during import and after its import by an individual into the customs territory of the country; packaging requirements for certain categories of goods. It was concluded that, depending on the direction of movement of goods by individuals across the customs border, the application of non-tariff regulation measures can be divided into the following groups: (1) importation of goods by individuals; (2) when goods are exported by natural persons; (3) in transit of goods by natural persons. The grounds for administrative liability in the event of violation of customs rules during the movement of goods subject to restrictions and prohibitions are disclosed.

Key words: natural persons, prohibitions, restrictions, customs clearance, customs procedures, customs control, movement of goods across the customs border, customs legal regulation.

Постановка проблеми. У світовій практиці здійснення державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності існує велика кількість форм, методів та заходів регулювання ЗЕД [1, с. 111]. Одним з невирішених питань митного права є проблема встановлення єдиного підходу до визначення змісту та специфіки застосування заходів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності під час переміщення фізичними особами товарів через митний кордон.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В наукових працях особливості застосування заходів нетарифного регулювання при переміщенні товарів через митний кордон України як юридичними і фізичними особами у загальному підході, так і щодо окремих категорій товарів. Т. В. Корнева [2], М. Г. Шульга [3], В. В. Романенко [4], а також А. В. Мазур та Ю. Д. Кунев вивчали питання щодо класифікації методів нетарифного регулювання при пере-

міщенні товарів через митний кордон [5], О. М. Шевчук досліджував заходи нетарифного регулювання порядку переміщення лікарських засобів через митний кордон [6], О. Г. Зоріна вивчала заходи нетарифного регулювання переміщення ветеринарних препаратів через митний кордон [7] та ін. Натомість, вивчення окремих проблемних питань застосування заходів нетарифного регулювання при переміщенні фізичними особами товарів через митний кордон, їх переліку, критеріїв класифікації, визначенню їх змісту не приділялось достатньо уваги.

Мета статті передбачає з'ясування сутності та критеріїв класифікації застосування заходів нетарифного регулювання при переміщенні товарів фізичними особами через митний кордон України в межах його правового регулювання.

Виклад основного матеріалу. Норми, що встановлюють заборони та/або обмеження до товару, що ввозиться фізичними особами в Україну, закріплені в Митному

кодекси України (далі – МК України) [8], Податковому кодекси України [9] та в інших законодавчих актах. МК України не містить переліку заходів нетарифного регулювання при переміщенні товарів фізичними особами через митний кордон. Громадяни за умови дотримання МК України та інших актів законодавства можуть переміщувати через митний кордон України будь-які товари, крім тих, які заборонено до ввезення в Україну (у тому числі з метою транзиту) та вивезення з України (ч. 1 ст. 365 МК України) [8]. Згідно з п. 7 ч. 1 МК України визначено, що громадяни-фізичні особи – це громадяни України, іноземці, особи без громадянства.

Зокрема, розділ XII МК України встановлює особливості пропуску та оподаткування товарів, що переміщуються (пересилаються) через митний кордон України громадянами [8] та регламентує тільки вищенаведені особливості щодо особистих, сімейних та інших потреб, не пов'язаних зі здійсненням підприємницької діяльності. Крім того, у випадку переміщення громадянами-підприємцями через митний кордон України товарів, пов'язаних зі здійсненням ними підприємницької діяльності. Положення розділу XII МК України в такому випадку не застосовуються (ч. 2 ст. 364 МК України) [8].

Відповідно до норм МК України, дефініція «заходи нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності» визначена як не пов'язані із застосуванням мита до товарів, що переміщуються через митний кордон України, встановлені відповідно до закону заборони та/або обмеження, спрямовані на захист внутрішнього ринку, громадського порядку та безпеки, суспільної моралі, на охорону здоров'я та життя людей і тварин, охорону навколишнього природного середовища, захист прав споживачів товарів, що ввозяться в Україну, а також на охорону національної культурної та історичної спадщини (п. 13 ч. 1 ст. 4 МК України) [8]. Зокрема, заходи офіційного контролю – це фітосанітарний контроль, ветеринарно-санітарний контроль, державний контроль за дотриманням законодавства про харчові продукти, корми, побічні продукти тваринного походження, здоров'я та благополуччя тварин, що проводяться згідно із законодавством України. (13-1 ч. 1 ст. 4 МК України) [8].

У Податковому кодекси України наведено перелік заходів нетарифного регулювання, а саме: (1) ліцензування і квотування зовнішньоекономічних операцій; (2) застосування спеціальних заходів щодо імпорту товарів в Україну; (3) процедура реєстрації зовнішньоекономічних контрактів; (4) процедура видачі ліцензій на право імпорту, експорту спирту, алкогольних напоїв та тютюнових виробів; (5) дозвільна система служби експортного контролю; (6) сертифікація товарів, що ввозяться в Україну; (7) дозвільна система органів державної влади, що здійснюють санітарно-епідеміологічний, ветеринарний, фітосанітарний, екологічний та інші види контролю; (8) реєстрація лікарських засобів, виробів медичного призначення, імунобіологічних препаратів, харчових добавок; (9) застосування державного пробірного контролю (п. 14.1.16) [9].

В наукових джерелах не має єдиного підходу до вибору критеріїв класифікації заходів нетарифного регулювання при переміщенні товарів через митний кордон України. Це пов'язано із тим, що заходи нетарифного регулювання є досить різноманітними й тому їх перелік є невичерпний, так як кожен науковець класифікує ці заходи по-різному. Так, О. С. Крушук розрізняє заходи нетарифного регулювання при переміщенні фізичними особами продуктів харчування на кількісні обмеження та обмеження щодо упаковки [10]. М. Каленський, до нетарифних методів, які впливають безпосередньо на кількісні і вартісні параметри зовнішньоекономічної діяльності відносять: квотування, ліцензування, технічні стандарти та вимоги до упакування та ін. [11]. А. В. Мазур та Ю. Д. Кунев до

нетарифних методів, відносять квотування, ліцензування, технічні стандарти, вимоги до упакування, нетарифні платежі, фінансові заходи (попередні імпорتنі депозити; «ковзаючі» податки; додаткові митні збори; антидемпінгові та компенсаційні мита; прикордонне оподаткування), а також застосовується як захід нетарифного регулювання обмежувальна практика органів державної влади. Крім того, автори пропонують до нетарифних методів віднести митні процедури та формальності. У випадку коли вони перевищують загальновизнані норми й стандарти, це перетворює їх на додатковий бар'єр у торгівлі (наприклад, процедура митної оцінки тощо) [5, с. 478, 479]. На думку Н. В. Щербатюк заходи нетарифного регулювання слід класифікувати: на (1) постійно діючі, що встановлюються законами, та на (2) оперативно-адміністративні, які визначені на рівні законів (види, підстави їх застосування та компетенція органів державної влади, що уповноважені їх вводити). Безпосереднє застосування цих заходів здійснюється на підставі адміністративного підзаконного акта органу державної влади, що прийнятий за наслідком застосування регламентованої адміністративної процедури [1, с. 115].

О. М. Шевчук зазначає, що під час переміщення лікарських засобів через митний кордон України застосовуються заходи нетарифного регулювання як для юридичних, так і для фізичних осіб. Автор пропонує поділити їх на основні види, а саме: (1) кількісні обмеження та обмеження за видом лікарських засобів, (2) стандарти (технічні бар'єри), (3) обмеження експорту, (4) технічні заходи, (5) прямого обмеження, (6) контроль державних органів, (7) умови до маркування та ін. [6, с. 109]. О. М. Шевчук здійснює їх класифікацію за двома критеріями. Перший – це вид обраного митного режиму, поділивши їх на три групи (а) імпорту лікарських засобів; (2) їх експорту (3) та транзит. Другим критерієм за яким автор пропонує здійснити розподіл застосування заходів нетарифного регулювання є різновид суб'єктів, що здійснюють переміщення лікарських засобів через митний кордон: (а) фізичними особами; (б) юридичними особами [6, с. 109].

Отже, більшість вчених відокремлюють фізичну особу як окрему категорію митного права, до якої застосовуються заходи нетарифного регулювання та, що має певну специфіку, залежно від виду товару, який фізична особа переміщує через митний кордон.

Відповідно до ст. 196 МК України не можуть бути пропущені через митний кордон України: 1) товари, переміщення яких через митний кордон України заборонено законом або міжнародним договором України, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України, або відповідно до закону чи міжнародного договору України, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України; 2) товари (крім товарів для власного споживання, що ввозяться фізичними особами в обсязі та порядку, встановленому ст. 376 і ст. 378 МК України), на пропуск яких відповідно до закону потрібні документи державних органів, установ та організацій, уповноважених на їх видачу, – в разі відсутності таких документів; 3) товари, що переміщуються через митний кордон України з порушенням вимог МК України та інших законів України [8].

Відповідно до ст. 235 МК України забороняється переміщення (пересилання) в міжнародних поштових та експрес-відправленнях: 1) товарів, заборонених МК України та іншими законодавчими актами України відповідно до ввезення на митну територію України або вивезення з цієї території; 2) товарів, відправлених з порушенням митних правил; 3) товарів, щодо яких відсутні відповідні дозвільні документи, у разі застосування заходів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності; 4) товарів, які за результатами проведення заходів офіційного контролю не можуть бути випущені у заявлений митний режим відповідно до мети їх ввезення в Україну; 5) товарів (одяг,

взуття тощо), що були у використанні та перебувають у брудному стані, які за своїми ознаками можуть становити небезпеку для працівників поштового зв'язку, без документів про проведену фумігацію; 6) товарів, що класифікуються в 1-24 групах згідно з УКТ ЗЕД, що переміщуються (пересилаються) на адресу громадян або відправляються громадянами, крім харчових продуктів загальною вагою не більше 10 кілограмів в упаковці виробника; 7) алкогольних напоїв та/або тютюнових виробів, що переміщуються (пересилаються) на адресу громадян або відправляються громадянами, незалежно від вартості [8].

Відповідно ч. 1 ст. 373 МК України не допускається вивезення (пересилання) громадянами за межі митної території України товарів незалежно від їх загальної фактурної вартості, згідно з переліком, визначеним КМ України [8]. Перелік таких товарів затверджено постановою КМ України від 28 травня 2012 р. № 468 [12]. Наприклад, до таких товарів віднесено за кодом УКТЗЕД 8113 00 – металокераміка і вироби з металокераміки, включаючи відходи та брухт, 2805 30 – рідкісноземельні метали, скандій та ітрію у чистому вигляді, у сумішах або сплавах; 2805 40 – ртуть та ін. Згідно ч. 4 ст. 373 МК України не допускається вивезення за межі митної території України алкогольних напоїв та тютюнових виробів громадянами, які не досягли 18-річного віку [8].

Зазначимо, що у випадку вивезення (пересилання) за межі митної території України громадянами дорогоцінних металів (за винятком банківських металів, пам'ятних та ювілейних монет України із дорогоцінних металів), дорогоцінного каміння та виробів із них, а також культурних цінностей з метою їх відчуження [13] постановою КМ України від 21 травня 2012 р. № 448 визначені такі умови щодо них:

– коли сумарна фактурна вартість дорогоцінних металів, дорогоцінного каміння та виробів з них: не перевищує суму, еквівалентну 10000 євро (крім заборонених до вивезення за межі митної території України), шляхом вчинення дій, усного або за бажанням власника таких товарів чи на вимогу посадової особи митного органу письмового декларування; перевищує суму, еквівалентну 10000 євро (крім дорогоцінних металів, заборонених до вивезення за межі митної території України, та особистих речей), – на умовах поміщення товарів у митний режим експорту [13];

– вивезення (пересилання) за межі митної території України громадянами культурних цінностей з метою їх відчуження здійснюється у разі, коли сумарна фактурна вартість культурних цінностей: не перевищує суму, еквівалентну 10000 євро, на підставі свідоцтва встановленого зразка на право вивезення (тимчасового вивезення) культурних цінностей та з обов'язковим письмовим декларуванням; перевищує суму, еквівалентну 10000 євро, – на умовах поміщення товарів у митний режим експорту [13]. До товарів, ввезення яких фізичними особами на митну територію заборонено, а саме: наркотичні та психотропні речовини. (ст. 26) [14]; ввезення (пересилання) будь-яких пестицидів і агрохімікатів (ст. 4) [15]; клоновані ембріони людини (ст. 3) [16]; культурні цінності, занесені до Державного реєстру національного культурного надбання; культурні цінності, включені до Національного архівного фонду; культурні цінності, включені до Музейного фонду України (ст. 14) [17]; а також культурні цінності, щодо яких оголошено розшук (ст. 22) [17]; етилований бензин та свинцеві добавки до бензину, крім авіаційного бензину за товарною позицією 2710 11 31 00 згідно з УКТ ЗЕД (ст. 1) [18]; радіобладнання та випромінювальні пристрої, експлуатація яких передбачається загальними користувачами радіочастотного ресурсу, що зазначені у переліку заборонених до застосування та ввезення на територію України (ст. 64 [19]; металобрухт (ст. 9) [20] та постанова КМ України 29 листопада 2001 року № 1595 [21]; ґрунтова маса (крім зразків для проведення наукових досліджень)

(ст. 53) [22] ветеринарні препарати (Закон України «Про ветеринарні препарати» [23] та інші.

Крім того, ввезення на митну територію України в митному режимі імпорту товарів з російської федерації, крім товарів, переміщення яких територією російської федерації здійснено транзитом, та товари, ввезені з російської федерації, у тому числі товари походженням з третіх країн, можуть бути поміщені в митний режим імпорту, якщо їх ввезення в Україну здійснено до 24 лютого 2022 р. включно (ст. 29 [24] та постанова КМ України від 9 квітня 2022 р. № 426 «Про застосування заборони ввезення товарів з російської федерації» [25].

Також, фізичними особами заборонено до ввезення на митну територію окремих видів видавничої продукції. Зокрема, видавнича продукція, що має походження або виготовлена та/або випущена у світ, та/або ввозиться з території держави-агресора, Республіки Білорусь, тимчасово окупованої території України (крім розповсюдження видавничої продукції, що має походження або виготовлена та випущена у світ на тимчасово окупованій території України до її тимчасової окупації), а також книжкових видань, що містять твори, автори яких є або були у будь-який період після 1991 р. громадянами держави-агресора, за винятком колишніх громадян держави-агресора, які є (або на момент смерті були) громадянами України і не мають (на момент смерті не мали) громадянства держави-агресора (ст. 281) [26]. Отже, до заборонених до ввезення фізичними особами на митну територію України як захід нетарифного регулювання необхідно виділити такі їх види, а саме: залежно від виду заборонених товарів, а також від переліку країн із якої заборонено фізичним особам ввозити окремі товари. У першому випадку – це товари до яких слід віднести: наркотичні та психотропні речовини та їх прекурсори, ветеринарні препарати, товари військового призначення чи товарів подвійного використання; небезпечні відходи, пестицидні агрохімікати, окремі твори, зображення, інші предмети порнографічного характеру, клоновані ембріони людини, культурні цінності, (за окремим переліком) тощо. У другому випадку – заборонено ввозити товари фізичним особам на митну територію із країни агресора з російської федерації, із Білорусії (теж за окремими умовами) та з інших держав.

Відповідно до ч. 1 ст. 197 Митного кодексу України у випадках, передбачених законом, на окремі товари встановлюються обмеження щодо їх переміщення через митний кордон України [8]. Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну митну політику, визначає коди товарів згідно з УКТ ЗЕД, на переміщення яких через митний кордон України у відповідному напрямку встановлено обмеження та розміщує відповідну інформацію на своєму офіційному веб-сайті та на єдиному державному інформаційному веб-порталі «Єдине вікно для міжнародної торгівлі».

У положеннях ст. 378 МК України визначено підстави та умови обмежень щодо ввезення громадянами товарів на митну територію України. Так, пропуск на митну територію України товарів, що класифікуються в 1-24 групах УКТ ЗЕД та ввозяться громадянами для вільного обігу, в будь-яких обсягах не дозволяється (ч. 1. ст. 378 МК України). Не підлягають переміщенню на митну територію України в несупроводжуваному багажі продукти харчування без упаковки виробника (ч. 4. ст. 378 МК України). Однак, є винятки із вищезазначеного. Зокрема, обмеження, встановлене ч.1 ст. 378 МК України, не поширюється на: (1) алкогольні та тютюнові вироби, що ввозяться громадянами в кількостях та у способи, зазначені у ч. 2 ст. 376 МК України; (2) харчові продукти вагою до 10 кг в упаковці виробника, що надходять на адресу громадян у міжнародних поштових або експрес-відправленнях; (3) харчові продукти для власного споживання на суму, яка не перевищує еквівалент 200 євро, що ввозяться в порядку та обсягах, визначених КМ України; (4) домашні тварини.

Відповідно ч. 1 ст. 375 МК України домашні тварини, що ввозяться громадянами на митну територію України, підлягають письмовому декларуванню та застосуванню до них заходів контролю, визначених законом. Треба вказати, що рішення про пропуск через митний кордон України домашньої тварини, яка в разі ввезення на митну територію України (у тому числі з метою транзиту) підлягає заходам офіційного контролю, приймається на підставі інформації уповноваженого органу, який проводить заходи офіційного контролю. Необхідно зазначити, що дозволяється тимчасове ввезення на митну територію України домашніх тварин в кількості не більше 3 свавців, 6 птахів, 20 акваріумних риб без надання забезпечення сплати митних платежів відповідно до розділу X МК України (ч. 5 ст. 379 МК України).

Відповідно до МК України ввезення на митну територію України алкогольних напоїв та тютюнових виробів громадянами, які не досягли 18-річного віку, не допускається. (ч. 1 ст. 375 МК України). Громадяни, які досягли 18-річного віку, можуть ввозити алкогольні напої та тютюнові вироби на митну територію України в ручній поклажі або супроводжуваному багажі без сплати митних платежів та без письмового декларування у таких кількостях із розрахунку на одну особу: (1) 200 сигарет або 50 сигар чи 250 грамів тютюну, або ці вироби в наборі загальною вагою, що не перевищує 250 грамів; (2) 5 літрів пива, 2 літри вина, 1 літр міцних (із вмістом спирту більш як 22%) алкогольних напоїв (ч. 2 ст. 375 МК України) [8].

У разі порушення законодавчо встановлених митних правил при переміщенні товарів, щодо яких встановлені обмеження та заборони наступає адміністративна відповідальність до правопорушників, що встановлюється МК України (ст. 459[8]). Суб'єктами адміністративної відповідальності за порушення митних правил можуть бути фізичні особи, які на момент вчинення такого правопорушення досягли 16-річного віку [8].

Відповідно до п. 3 статті 471 МК України, недекларування товарів (крім валютних цінностей), що підпадають під встановлені законодавством заборони та/або обмеження щодо ввезення на митну територію України або вивезення за межі цієї території та які переміщуються фізичними особами, – тягне за собою накладення штрафу у розмірі трьохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з конфіскацією таких товарів або без такої. Недекларуванням у цій статті вважається саме незавершення фізичною особою за встановленою формою точ-

них та достовірних відомостей, перелік яких визначений МК України, про товари, які переміщуються (пересилаються) таким громадянином через митний кордон України (у тому числі при проходженні (проїзді) ним каналом, позначеним символами зеленого кольору («зелений коридор») [8]. Ст. 473 МК України встановлює відповідальність при пересиланні через митний кордон України у міжнародних поштових та експрес-відправленнях товарів, заборонених до такого пересилання, зокрема, пересилання через митний кордон України в міжнародних експрес-відправленнях товарів, заборонених до такого пересилання законодавством України, а також пересилання у міжнародних поштових відправленнях товарів, заборонених до пересилання законодавством України та актами Всесвітнього поштового союзу, – тягне за собою конфіскацію цих товарів [8].

Висновок. У зв'язку із тим, що фізичні особи можуть переміщувати через митний кордон різноманітні товари, і тому їм застосування заходів нетарифного регулювання, які застосовуються до таких осіб є різні й вичерпного переліку їх надати неможливо. Усі заходи нетарифного регулювання при переміщенні товарів фізичними особами через митний кордон України доцільно поділити на дві групи: економічні та адміністративні, серед яких переважають адміністративні. До основних заходів нетарифного регулювання при переміщенні товарів фізичними особами через митний кордон слід віднести: заходи офіційного контролю; кількісні обмеження до товару, який дозволено ввозити чи вивозити фізичній особі; якісні обмеження й вартісні обмеження до товару, який дозволено ввозити чи вивозити фізичній особі на митну територію держави; вимоги до отримання дозволів державних органів до окремих видів товарів, які фізична особа переміщує через митний кордон, вимоги до державної реєстрації товару як під час ввезення, так і після його ввезення фізичною особою на митну територію країни; вимоги до упаковки окремих категорій товарів. В залежності від напрямку переміщення товарів фізичними особами через митний кордон, застосування заходів нетарифного регулювання можна поділити на такі групи: при (1) ввезенні товарів фізичними особами; (2) при вивезенні товарів фізичними особами; (3) та при транзиті товарів фізичними особами. Для окремих товарів, які ввозяться фізичними особами на митну територію можуть застосовуватись заходи нетарифного регулювання в режимі тимчасового ввезення (приміром, ст. 379 МК України).

ЛІТЕРАТУРА

1. Щербатюк Н.В. Класифікація заходів нетарифного регулювання. *Часопис Київського університету права*. 2012. № 2. С.111–116.
2. Корнева Т. В. Необхідність визначення понять заходів тарифного та нетарифного регулювання при переміщенні товарів через митний кордон України. *Митна справа*. 2005. № 1. С. 96–100.
3. Шульга М.Г. Нетарифні заходи регулювання в зовнішньоекономічних відносинах. *Проблеми законності*. 2011. Вип. 117. С. 92–97.
4. Романенко В.В. Класифікація нетарифних заходів регулювання зовнішньої торгівлі. *Митна справа*. 2012. № 3 (81). С. 49–55.
5. Мазур А.В., Кунев Ю.Д. Методи нетарифного регулювання при переміщенні товарів через митний кордон України. *Наукові перспективи*. 2023. № 9 (39). С. 471–482.
6. Шевчук О.М. Заходи нетарифного регулювання порядку переміщення лікарських засобів через митний кордон України. *Право і безпека*. 2011. № 5 (42) С. 107–111.
7. Зоріна О.Г. Заходи нетарифного регулювання переміщення ветеринарних препаратів через митний кордон України. *Право і суспільство*. 2020. № 2. Ч. 2. С. 144–150. DOI: <https://doi.org/10.32842/2078-3736/2020.2-2.22>
8. Митний кодекс України: Закон України від 13.03.2012 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2012. № 44–45. № 46–47. № 48. 552 с.
9. Податковий кодекс України. Закон України № 2755-VI від 02.12.2010. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/2755-17>
10. Кружук О. С. Правове регулювання переміщення продуктів харчування через митний кордон України: автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Нац. ун.-т "Одеська юридична академія". Одеса, 2012. 18 с.
11. Каленський М. Місце і роль митного оподаткування в податковій системі держави. *Вісник податкової служби України*. 2009. № 4. С. 60–64.
12. Про затвердження переліку товарів, вивезення (пересилання) яких громадянами за межі митної території України не допускається: постанова КМ України від 28 травня 2012 р. № 468. *Офіційний вісник України*. 2012. № 41. Ст. 1579.
13. Про порядок вивезення (пересилання) за межі митної території України громадянами дорогоцінних металів (за винятком банківських металів, пам'ятних та ювілейних монет України із дорогоцінних металів), дорогоцінного каміння та виробів із них, а також культурних цінностей з метою їх відчуження: Постанова КМ України від 21 травня 2012 р. № 448.
14. Про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори. Закон України № 60/95-ВР від 15.02.1995. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/60/95-вр>
15. Про внесення змін до деяких законів України щодо вдосконалення державного регулювання у сфері поводження з пестицидами і агрохімікатами. Закон України № 2775-IX від 16.11.2022. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/T222775>

16. Про заборону репродуктивного клонування людини. Закон України №2231-IV від 14.12.2004. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2231-15#Text>
17. Про вивезення, ввезення та повернення культурних цінностей. Закон України №1068-XIV від 21.09.1999. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1068-14#Text>
18. Про заборону ввезення і реалізації на території України етилованого бензину та свинцевих добавок до бензину. Закон України № 2786-III від 15.11.2001. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/2786-14>
19. Про електронні комунікації. Закон України № 1089-IX від 16.12.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/1089-20>
20. Про металобрухт. Закон України № 619-XIV від 05.05.1999. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/619-14>
21. Про затвердження переліку видів металобрухту, що утворився у військових частинах, військових установах, військових навчальних закладах Збройних Сил та інших військових формуваннях, експорт якого забороняється. Постанова Кабінету Міністрів України № 1595 від 29 листопада 2001 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1595-2001-п#Text>
22. Про охорону земель. Закон України № 962-IV від 19.06.2003. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/962-15>
23. Про ветеринарну медицину: Закон України від 04.02.2021 р. № 1206-IX. *Офіційний вісник України*. 2021. № 23. Ст. 1034.
24. Про зовнішньоекономічну діяльність. Закон України №959-XII від 16.04.1991. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/959-12#Text>
25. Про застосування заборони ввезення товарів з Російської Федерації. Постанова Кабінету Міністрів України № 426 від 9 квітня 2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/426-2022-п#Text>
26. Про видавничу справу. Закон України № 318/97-ВР від 05.06.1997. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/318/97-вр>